

Piteå kommun

Riktlinje för säkerhetsarbetet i Piteå kommunkoncern

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Fastställt/upprättad	Beslutsinstans
Riktlinje för säkerhetsarbetet i Piteå kommunkoncern	Riktlinjer	2008-03-03 § 58	Kommunstyrelsen
Dokumentansvarig/processägare	Version	Senast reviderad	Giltig till
Kommunstyrelsen	4	2017-11-27 §	Tillsvidare
Dokumentinformation	Uppger ansvar, organisation och uppdrag, säkerhetsområden, information och utbildning, årsplanering samt uppföljning av kommunens säkerhetsarbete.		
Dokumentet gäller för	Piteå kommunkoncern		

Inledning

Policy för säkerhetsarbetet Piteå Kommun antogs av Kommunfullmäktige den 24 september 2007. Denna riktlinje är en konkretisering av innehållet i policyn.

Policyn uttrycker kommunens värderingar och ambitioner för säkerhetsarbetet och ger vägledning för följande riktlinjer inom de olika områden som säkerhetsarbetet omfattar. I policyn anges att riktlinjerna ska tillämpas i alla kommunens verksamheter inklusive kommunens helägda bolag. För att nå de uppsatta målen i säkerhetspolicyn är det av vikt att arbetet sker systematiskt och målmedvetet.

Piteå kommun ska aktivt och systematiskt förebygga risker, undanröja hot och genom en god planering och ett väl avvägt försäkringsskydd minimera negativa konsekvenser för människor, verksamhet, egendom, ekonomi och miljö.

För att säkerhetsarbetet skall fungera väl måste det accepteras i hela organisationen, vara anpassat efter omständigheternas krav och kontinuerligt följas upp.

Det är ingen skillnad mellan ansvaret för säkerhet och trygghet och ansvaret för t ex personal och ekonomi. Alla funktioner ingår som en naturlig del i ansvaret för verksamheten. All personal har ett ansvar för ökad säkerhet inom sitt verksamhetsområde.

Säkerhetsarbetet ska bedrivas inom följande områden:

- Skydd mot olyckor
- Krishantering
- Internt skydd
- Informationssäkerhet
- Säkerhetsskydd

Ansvar

Säkerhetsansvaret ska följa det normala verksamhetsansvaret på alla nivåer. Säkerhetsarbetet ska bedrivas som en integrerad del i det dagliga arbetet.

Kommunstyrelsen har det yttersta ansvaret för säkerheten inom kommunen.

Respektive nämnd och styrelse har ansvaret för säkerheten inom det egna verksamhetsområdet.

Förvaltningschef/VD är operativt ansvarig för säkerheten inom den egna organisationen. Denne ska verka för att säkerhetspolicyn och de underliggande riktlinjerna följs och att kunskap om dem och dess tillämpning sprids inom organisationen.

Organisation och uppdrag

Det kommungemensamma säkerhetsarbetet samordnas av Kommunledningskontoret.

Säkerhetsråd

Kommunledningskontorets säkerhetsråd består av följande befattningar som utses av kommunchefen som tillika är säkerhetschef:

- Säkerhetschef
- Krisinformatör
- Säkerhetsansvarig
- Säkerhetssamordnare
- Försäkringssamordnare
- Informationssäkerhetsstrateg
- Säkerhetsskyddschef
- Representant från fastighets- och servicekontoret
- Representant från socialtjänsten
- Representant från utbildningsförvaltningen
- Representant från samhällsbyggnad
- Representant från PIKAB-bolagen

Säkerhetsrådet får därutöver till sig adjungera ytterligare personer som kan vara lämpliga som t ex sakkunnigstöd i specifika frågor eller verksamheter.

Säkerhetsrådets uppdrag är att:

- Samordna det kommungemensamma säkerhetsarbetet
- Tillse att underliggande riktlinjer och rutiner utarbetas
- Ge råd och stöd till förvaltningarna och bolagen i säkerhetsarbetet med att bland annat ta fram riskanalyser och handlingsplaner
- Planera och erbjuda förtroendevalda, tjänstemän och övriga anställda nödvändig utbildning och övning
- Ge förslag till mål för säkerhetsarbetet
- Följa upp mål för säkerhetsarbetet
- Sammanställa och följa upp skadestatistik inom området internt skydd
- Följa upp effekterna av de åtgärder som vidtagits

Säkerhetsområden

Skydd mot olyckor

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor innehåller bestämmelser om de åtgärder som stat och kommun ska vidta. I lagen anges övergripande nationella mål för verksamheten skydd mot olyckor. Vissa grundläggande verksamhetsmål anges i lagen medan övriga mål ska kommunen formulera utifrån den lokala riskbilden. Dessa mål ska anges i kommunens handlingsprogram för förebyggande verksamhet och för räddningstjänstverksamhet.

Dessutom skall det i handlingsprogrammet för den förebyggande verksamheten anges hur den är ordnad och hur den planeras. I handlingsprogrammet för räddningstjänst anges kommunens förmåga och vilka resurser som finns.

Handlingsprogram för kommunens förebyggande verksamhet och räddningstjänst ska upprättas andra kvartalet, andra året efter ny mandatperiod och antas av kommunfullmäktige.

Krishantering

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap innehåller bestämmelser om de åtgärder som kommunen och landstingen ska vidta. Syftet med lagen är kommuner och landsting ska minska sårbarheten i sina verksamheter.

Här står vad kommuner och landsting ska göra inför och under extraordinära händelser. Planen ska enligt lag bygga på kommunens risk- och sårbarhetsanalys. Denna plan skall även beskriva krisledningsorganisationen och dess funktion. Planen för kommunens åtgärder inför och vid extraordinära händelser ska upprättas andra kvartalet, andra året efter ny mandatperiod och antas av kommunfullmäktige.

Risk- och sårbarhetsanalyser

Kommunens förvaltningar och bolag skall genomföra gemensamma risk- och sårbarhetsanalyser utifrån tänkbara extraordinära händelser i Piteå Kommun.

Den kommungemensamma risk- och sårbarhetsanalysen skall utgöra ett av flera underlag för förvaltningarnas och bolagens verksamhetsplanering.

Risk- och sårbarhetsanalyser skall bedrivas som en process där kommunen:

- Identifierar samhällsviktig verksamhet
- Inventerar hot och risker samt skyddsvärda objekt
- Bedömer förmåga att hantera riskerna
- Tar fram åtgärder för att öka förmågan

Vid förändrad riskbild kan säkerhetsgruppen besluta att nya risk- och sårbarhetsanalyser skall genomföras.

Planering

Kommunen ska, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, för varje ny mandatperiod fastställa en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser. Denna plan ska utgöra en del i ett styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap.

Styrdokument ska även innefatta:

- en beskrivning av det arbete och de åtgärder som ska ske under mandatperioden för att reducera eller ta bort risker och sårbarheter samt för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet,
- en beskrivning av hur kommunen avser att fullgöra åtaganden som beskrivs i denna överenskommelse samt hur ersättningen ska användas. Här ingår att särskilt redovisa hur samverkansersättningen ska användas,
- en övnings- och utbildningsplan för mandatperioden samt
- en plan för hur kommunen ska hantera extraordinära händelser som beskriver:
 - hur kommunen ska organisera sig under en extraordinär händelse,
 - hur kommunens organisation för krisledning leder, samordnar, samverkar samt säkerställer samband för att hantera en extraordinär händelse samt,
 - vilka lokaler med nödvändig teknisk utrustning för ledning och samverkan som disponeras vid en extraordinär händelse.

Kommunens plan ska fastställas av Kommunfullmäktige andra kvartalet, andra året efter ny mandatperiod.

Geografiskt områdesansvar

Kommunen skall verka för samordning, inom krishantering och krisberedskap, med externa aktörer som verkar inom kommunens geografiska område.

För detta ändamål skall kommunen upprätta och leda ett lokalt krishanteringsråd bestående av särskilt viktiga samarbetsparter. Krishanteringsrådet sammanträder minst två gånger per år.

Krishanteringsrådet skall:

- Verka för samordning av information till allmänheten vid en extraordinär händelse
- Verka för samordning i hanteringen av en extraordinär händelse
- Förbereda för att lämna en samordnad rapport till länsstyrelsen av läget i kommunen som avser risker och sårbarheter samt åtgärder som är planerade och gjorda för att minska effekterna vid en extraordinär händelse
- Samverka med länsstyrelsen genom inrapportering av rådets verksamhet

Utbildning och övning

Kommunen skall svara för att förtroendevalda och tjänstemän får nödvändig utbildning för att kunna lösa sina uppgifter och att övning av kommunens ledning och berörda förvaltningar sker regelbundet. Säkerhetsrådet upprättar en utbildnings- och övningsplan för varje ny mandatperiod.

I planen ingår att krisledningsnämnden, förvaltningschefer samt nyckelpersoner i kommunens krishanteringsorganisation under mandatperioden får utbildning inom områdena:

- Samhällets krishanteringssystem

- Kommunens roll
- Kriskommunikation
- Stabsmetodik och beslutsfattande vid extraordinära händelser.

Gällande övning skall planen tillse att minst:

- Krisledningsnämnd övar vart fjärde år
- Krisledningsstab, informationsorganisation och berörda funktioner övar varje år
- Utvärdering av övningar sker

Höjd beredskap

Enligt Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap ska kommunen förbereda sig, ha ledningsansvar, tillämpa ny lagstiftning för höjdberedskap samt vidta åtgärder för det geografiska områdesansvaret.

- Kommuner och landsting skall vidta de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap (beredskapsförberedelser).
- Under höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen skall bedriva.
- Kommunen skall under höjd beredskap eller när ransoneringslagen (1978:268) i annat fall tillämpas, i den omfattning som regeringen i särskilda fall beslutar,
 1. vidta de åtgärder som behövs för försörjningen med nödvändiga varor,
 2. medverka vid allmän prisreglering och ransonering, och
 3. medverka i övrigt vid genomförandet av åtgärder som är viktiga för landets försörjning.
- Kommunstyrelsen skall under höjd beredskap verka för att den verksamhet som bedrivs i kommunen av olika aktörer samordnas och för att samverkan kommer till stånd mellan dem som bedriver verksamheten.

Rapportering till länsstyrelsen

Kommunen skall via säkerhetsrådet hålla länsstyrelsen underrättad om vad som gjorts för att minska risker och sårbarhet i kommunen och för att förbättra krishanteringsförmågan och höjda beredskapen.

När hanteringen av en extraordinär händelse slutförts skall kommunen se till att händelsen undersöks för att i skälig omfattning klarlägga orsakerna till händelsen, förloppet och hur insatsen har genomförts.

Kommuner skall under höjd beredskap hålla den myndighet som regeringen bestämmer informerad om beredskapsläget och de övriga förhållanden som har betydelse för det civila försvaret i kommunen.

Internt skydd

Grundläggande för en god säkerhet är att verksamheten präglas av ordning och reda. Tekniska säkerhetsanordningar kan inte ersätta frånvaro av fungerande rutiner.

Skyddsarbetet syftar till att:

- Identifiera de områden som är mer utsatta för risker än övriga

- Ta fram metoder som syftar till att förebygga att risken utvecklas till en skada
- Minimera konsekvenserna av inträffad skada
- Upprätta planer och rutiner för förebyggande skydd och skadebegränsande åtgärder

Närmare riktlinjer avseende vissa skyddsområden (Riktlinjer för internt skydd) utformas i separat dokument samt Svenska Kommun Försäkrings AB:s (SKFAB) riktlinjer, krav och säkerhetsföreskrifter gällande säkerhet och skadeförebyggande arbete.

Försäkringsskydd

Kommunens försäkringsprogram omfattar skydd enligt följande:

- Egendomsskador
- Ansvarsskador
- Olycksfallskador
- Trafik- och motorfordonsskador
- Tjänstereseskador
- Vissa övriga skador

Skaderapportering

En noggrann rapportering av inträffade skador och händelser ger det bästa underlaget för att följa upp och åtgärda risker i verksamheten. Alla sak- och egendomsskador samt alla ansvarsskador skall rapporteras. Vid rapporteringen skall skaderapporteringssystemet som tillhandahålls av försäkringsbolaget användas.

Uppsåtliga skador skall alltid polisanmälas och dokumenteras.

Riktlinjer för skaderapportering och uppföljning utformas i separat dokument.

För nedanstående skadetyper gäller särskilda rapporteringsrutiner

- För egendoms- och ansvarsskador som överstiger respektive självrisk skall anmälan göras till försäkringsgivaren enligt särskilda rutiner.
- Ansvarsskador som innefattar personskador skall alltid anmälas till försäkringsgivaren enligt särskilda rutiner.
- Arbetsskador (personskador) rapporteras direkt till Personalenheten.
- Fordonsskador anmäls direkt till försäkringsgivaren.
- Skador i samband med tjänsteresa anmäls direkt till försäkringsgivaren.
- Skador som omfattas av den kollektiva olycksfallsförsäkringen anmäls direkt till försäkringsgivaren.

Informationssäkerhet

Kommunens informationssäkerhetsarbete regleras i huvudsak genom nedanstående lagar, förordning och princip:

- Offentlighetsprincipen
- Tryckfrihetsförordningen
- Offentlighet- och sekretesslagen
- Säkerhetsskyddslagen

Med informationssäkerhet menas administrativ och teknisk säkerhet.

Administrativ säkerhet innefattar rutiner, metoder och regler för hur information ska förvaltas samt den organisation som krävs för detta.

Med teknisk säkerhet menas de tekniska lösningar som förvarar och skyddar information.

Informationssäkerheten omfattar kommunens samlade informationstillgångar. Informationssäkerhet omfattar kommunens förmåga att upprätthålla sekretess, riktighet, tillgänglighet och spårbarhet då det gäller informationstillgångar för kommunens verksamheter och tredje man.

Informationstillgångar innefattar all information oavsett om den behandlas manuellt eller automatiserat samt oberoende av och i vilken form eller miljö den förekommer. Alla som hanterar informationstillgångar har ett ansvar att upprätthålla informationssäkerheten.

Närmare riktlinjer avseende informationssäkerhet utformas i separat dokument

Säkerhetsskydd

Säkerhetsskyddslagen (1996:627) samt säkerhetsskyddsförordningen (1996:633) talar om hur Piteå kommun ska behandla företeelser vad gäller skydd mot rikets säkerhet och hot mot terrorism. Lagstiftningen gäller också för bolag, stiftelser och föreningar där kommunen har intresse som motsvarar 50 % av rösterna eller mer.

Vilken nivå säkerhetsskyddet ska ha ska bestämmas med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och övriga omständigheter. Krav ställs på säkerhetsprövning av dem som kommer att hantera hemlig information eller delta i verksamheter som ger inblick i frågor som rör rikets säkerhet. Vissa av dessa personers befattningar kan dessutom behöva placeras i säkerhetsklass. Enligt 6 §, säkerhetsskyddsförordningen (1996:633), ska det finnas en säkerhetsskyddschef som utövar kontroll över säkerhetsskyddet, direkt underställd kommunchefen. Det ska också finnas en ersättare för säkerhetsskyddschefen.

En befattningshavare i kommunen ska kunna teckna kommunstyrelsen som myndighet i säkerhetsskyddsfrågor. Vem denne är bör framgå av kommunens delegationsordning.

Enligt 5 §, säkerhetsskyddsförordningen (1996:633), ska myndigheter och andra som förordningen gäller för att undersöka vilka uppgifter i deras verksamhet som skall hållas hemliga med hänsyn till rikets säkerhet och vilka anläggningar som kräver ett säkerhetsskydd med hänsyn till rikets säkerhet eller skyddet mot terrorism. Resultatet av denna undersökning (säkerhetsanalys) skall dokumenteras i form av en säkerhetsskyddsplan och säkerhetsbestämmelser.

Information och utbildning

För att säkerhetsfrågorna skall få önskvärt genomslag krävs att all personal har kunskap om dess betydelse. Detta uppnås genom fortlöpande information om mål och metoder för säkerhetsarbetet samt utbildning.

Genom säkerhetsgruppens försorg ska det ske en kontinuerlig informations och utbildningsverksamhet om säkerhetsfrågorna.

Vid särskilda behov skall berörd personal ges information genom säkerhetsgruppens försorg.

Utbildning inom säkerhetsområdet krishantering, se punkt Utbildning och övning

Årsplanering för säkerhetsarbetet

En årsplanering för kommunens säkerhetsarbete upprättas varje år av säkerhetsgruppen och fastställs av kommunchefen.

I årsplaneringen skall minst anges:

- Vad som ska göras under året
- Tidplan
- Behov av personella och ekonomiska resurser
- När och hur uppföljning, utvärdering och avrapportering ska ske

Uppföljning

Uppföljning är en viktig del i kommunens säkerhetsarbete för att kontrollera:

- Att beslutade åtgärder är genomförda
- Att årliga mål är uppfyllda

Policy, riktlinjer, säkerhetsinstruktioner och riskanalyser revideras vid behov.

Uppföljning av kommunens säkerhetsarbete ska utföras av säkerhetsgruppen och årligen och sammanställas i en rapport som redovisas för kommunchefen.

Rapporten sammanställs senast under mars månad efterföljande år.